

Рижик М. М., студентка
Кузнєцова І. В., к. філол. н., доц.
Запорізький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИХ ТЕРМІНІВ

Як відомо, переклад термінів вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів іноземною мовою і знання термінології рідною мовою. При перекладі літератури з архітектури та будівництва важливе значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова. При перекладі будь-які лексичні одиниці розділяють на дві групи: перша – одиниці, в яких є еквівалент в мові перекладу, наприклад: *temple* – храм, *shrine* – каплиця, яка збудована в місці збереження святих мощів, *corbel* – консоль, *gable* – фронтон. Та друга – безеквівалентні одиниці; таких одиниць нами було знайдено чимало під час перекладу фахових текстів з галузі архітектурно-будівельної техніки: *heavy-duty flors* – підлоги під значними експлуатаційними навантаженнями); *Doric leaf dormer-window* – слухове вікно.

Можна стверджувати, що одним з головних прийомів перекладу архітектурно-будівельних термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Еквівалент постійна лексична відповідність, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти у рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Вони служать опорними пунктами у тексті, від них залежить розкриття значення інших слів, вони дають можливість з'ясувати характер тексту. Тому слід вміти знаходити відповідний еквівалент у рідній мові і розширювати знання термінів-еквівалентів.

Еквівалентні одиниці поділяються на одноквівалентні – ті, що мають один відповідник: *ball-flower ornament* – готичний орнамент у вигляді квітки з кулькою в середині; і багатоеквівалентні – ті, що мають більше одного відповідника, наприклад: *bower* – дача; котедж; альтанка, помешкання. Під час перекладу багатоеквівалентних термінів велике значення має контекст, який допомагає перекладачеві обрати правильне значення серед низки варіантів: *drum* – а) подушка капітелі, б) стрижень колони, в) барабан купол, г) циліндричний блок. Одним з

основних трансформаційних прийомів перекладу термінів з галузі архітектурно-будівельної техніки виявився прийом калькування – тобто передача не звукового, а комбінаторного складу слова, коли складові частини слова чи фрази перекладаються відповідними елементами мови перекладу. Більшість одиниць термінологічного складу з галузі архітектурно-будівельної техніки утворені за допомогою складання основ та бувають дво – чи трикомпонентні, які інколи перекладаються іменниковими словосполученнями. Даний прийом застосовується при перекладі складних за структурою термінів, наприклад: *dripstone* – *слезник*, «*яструбиний дзьоб*».

Транскодування – це передача одиниць перекладу побуквено чи пофонемно, передача вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови перекладу. найчастіше при перекладі термінологічних одиниць з галузі будівельної техніки використовується транслітерація – передача вихідної одиниці по літерам, наприклад: *fort* – *форт*. При перекладі способом транслітерації не слід забувати й про «фальшивих друзів перекладача», транслітераційний спосіб перекладу яких призводить до грубих викривлень значення, наприклад: *front* – *це фасад, а не фронт* (перекладено транслітерацією). Для надання транскодованому терміну певної вмотивованості внутрішньої структури іноді додаються пояснювальні слова. Терміни, які перекладено транскодуванням та які міцно закріпилися у мові, не вимагають додаткового описового перекладу. У випадку, коли словник не дає точного еквівалента тому чи іншому терміну, або ж коли застосування калькування, транслітерації чи описового перекладу недоречне, можливими також є інші прийоми перекладу.

Таким чином, переклад термінів – дуже відповідальна задача для перекладача. При відтворенні будь-якої термінології, зокрема, архітектурно-будівельної термінології, треба враховувати низку факторів, у тому числі, під час вибору того чи іншого прийому перекладу термінів.